

Bantrafikskador 2020

85

personer omkom i bantrafiken, 4 i olyckor och 81 i självmord.

100 %

av de omkomna i olyckor var män.

70 %

av de omkomna i självmord var män.

25

personer skadades allvarligt, 16 i olyckor och 9 vid självmordsförsök.

4

personer omkom (1) eller skadades allvarligt (3) i olyckor när de obehörigt befann sig på spårområden.

1

person omkom vid järnvägsolyckor vid plankorsningar.

9

urspårningar vid tågrörelser inträffade.

1

olycka eller tillbud med farligt gods på järnvägen inträffade.

Statistikens omfattning

Den officiella statistiken om bantrafikskador baseras på uppgifter om olycks- och självmordshändelser (allvarliga händelser) där spårfordon i rörelse har varit inblandat och som har lett till minst en av följande konsekvenser,

- att minst en person har omkommit eller skadats allvarligt (>24 timmars sjukvård), eller
- kostnader för materiella skador på mer än 1,4 miljoner svenska kronor, eller
- totalt trafikstopp i minst sex timmar.

Statistiken bygger till största del på registeruppgifter från Transportstyrelsen.

Detta är en sammanfattning av statistiken Bantrafikskador 2020 (statistik 2021:17).

Publiceringsdatum: 2021-06-10

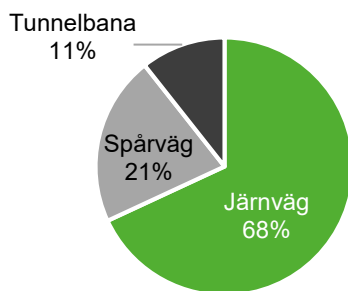
Denna statistik ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) och Trafikanalys är statistikansvarig myndighet inom området transporter och kommunikationer. Trafikanalys analyserar och utvärderar svensk transportpolitik och ansvarar för den officiella statistiken.

Få bantrafikolyckor under året

Under 2020 inträffade totalt 47 allvarliga olyckor vid bantrafiken, det vill säga vid järnväg, spårväg och tunnelbana. Det är samma antal som 2016 och den lägsta nivån sedan 2000 där den officiella statistiken startar.

Det är också 22 olyckor färre än 2019. Samtidigt är 2020 ett speciellt år med tanke på att framförallt persontrafiken och resandet på järnvägen minskade kraftigt under den rådande coronapandemin. Det var med andra ord mindre aktivitet i systemen.

Majoriteten av bantrafikolyckorna sker vid järnvägen. Under 2020 inträffade 32 av 47 olyckor vid järnvägen, 10 olyckor vid spårvägen och 5 olyckor i tunnelbanan (Figur 1). Trafiken på bana mätt i tågkilometer är 84 procent på järnväg, 9 procent på spårväg och 6 procent i tunnelbana.¹

Figur 1. Allvarliga olyckshändelser inom bantrafiken fördelat på järnväg, spårväg och tunnelbana. Andel i procent 2020 (100 procent är 47 olyckor).

Flest växlingsolyckor inom järnväg

Av de 32 olyckorna vid järnvägen var olyckor vid växling² den vanligaste typen av olycka, totalt 7 till antalet (Figur 2). Fördelningen mellan de olika olyckstyperna var relativt jämn 2020.

Vid spårvägen brukar personolyckor³ vara den vanligaste olyckstypen, så även under 2020. Av de totalt 10 olyckorna var fyra av dem personolycka. Tre av olyckorna var vägtrafikolyckor, det vill säga spårvägsfordon i konflikt med vägtrafikfordon i rörelse.

¹ Siffrorna avser 2019, se *Bantrafik 2019* (Trafikanalys Statistik 2020:19), tabell D1–D3. På grund av avrundning uppgår inte summan av procenttalen till 100 procent.

² Exempel på en olycka vid växling är vid rangering av vagnar i inkommande tåg till nya avgående tåg på en bangård.

I tunnelbanan inträffade totalt 5 allvarliga olyckshändelser, tre personolyckor och två urspårningar.

Figur 2. Allvarliga olyckshändelser vid järnvägsdrift, indelade efter kategori. Antal olyckor 2020.

Vanligare med självmords-än olyckshändelser

Inom bantrafiken är självmordshändelser vanligare än olyckshändelser. Under 2020 inträffade 90 självmordshändelser, 75 vid järnväg, 15 i tunnelbanan och en vid spårväg. Det är totalt 19 färre än året innan som sticker ut med det högsta antalet självmordshändelser sedan åtminstone år 2000.

Olyckor med farligt gods är ovanliga

Allvarliga olyckor och tillbud⁴ med farligt gods är mycket ovanliga vid järnvägen. Statistiken i denna del omfattar även händelser vid lastning, fyllning och lossning av farligt gods.

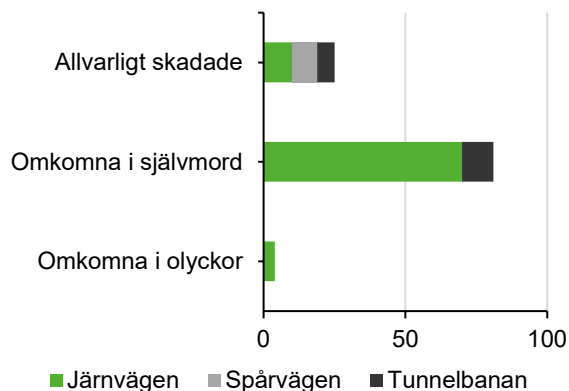
Under 2020 inträffade en olycka eller tillbud med farligt gods som inte resulterade i något utsläpp av farligt ämne. Senast det skedde en olycka med utsläpp av farligt gods var 2017. Olyckan ledde då till utsläpp av saltsyra och var den första olyckan med *utsläpp* av farligt gods sedan 2008.

Fler omkomna än skadade

Bantrafiken är det enda trafikslaget där det totala antalet omkomna (i olyckor och självmord sammanlagt) är *fler* än de allvarligt skadade (Figur 3). Detta är naturligtvis på grund av att kollisionerna ofta är väldigt våldsamma och därmed dödliga.

³ Personolycka är exempelvis när personer blir träffade av ett spårfordon eller av föremål som lossnar från ett spårfordon, eller när personer ombord faller eller blir träffade av löst föremål.

⁴ Ett tillbud är en oönskad händelse som hade kunnat leda till olycksfall.

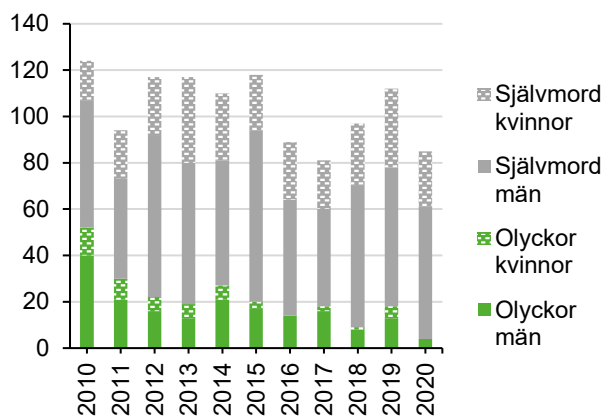

Figur 3. Antal omkomna i olyckor respektive självmord samt antal allvarligt skadade. Antal personer 2020. Anmärkning: allvarligt skadade består av olyckor och självmordsförsök sammantaget.

Rekordlångt antal omkomna i olyckor 2020

Totalt antal omkomna i bantrafiken 2020 var 85 personer, vilket är 27 personer färre än 2019 (Figur 4). Endast fyra av de omkomna dog vid olyckshändelser. Där är 14 personer färre än året innan och det lägsta antalet sedan åtminstone år 2000 där den officiella statistiken startar.

Under 2020 omkom 81 personer i självmord i bantrafiken, jämfört med 94 personer 2019. Sedan 2010 har 80 procent av de omkomna i bantrafiken varit självmord.

Figur 4. Antal omkomna män och kvinnor i olyckor, självmord och totalt i bantrafiken. Åren 2010–2020.

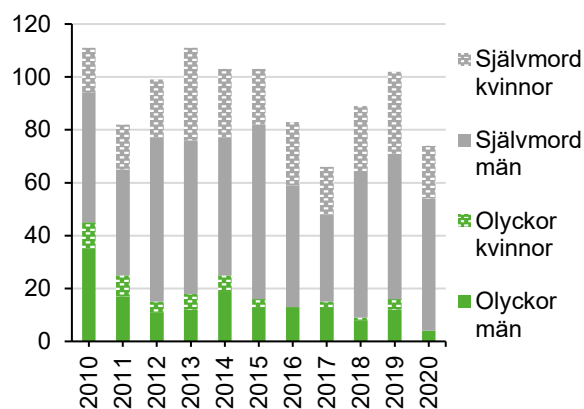
Samtliga fyra omkomna i olyckor under 2020 var män. I självmordshändelser omkom 57 män och 24 kvinnor. Det betyder att drygt 7 av 10 omkomna var män. Även tidigare är utgör männen en större andel av de omkomna. Sedan 2010 har 79 procent av de omkomna i olyckor, och 69 procent av de omkomna i självmord, varit män.

Alla som omkom i olyckor gjorde det vid järnvägen

Över tid är det tydligt – de allra flesta som omkommer i bantrafikolyckor gör det vid järnvägen. Extra tydligt var det 2020 då samtliga som omkom i olyckor gjorde det vid järnvägen.

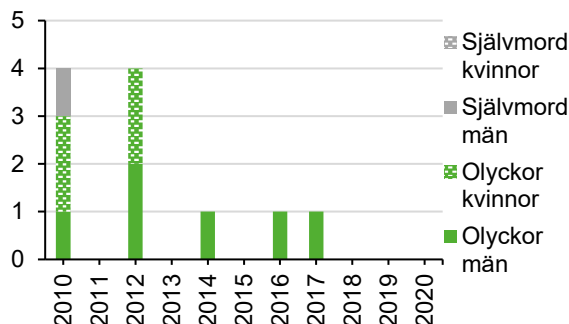
Det handlar om två järnvägsanställda, en plankorsningstrafikant⁵ och en person som befann sig på en del av spårområdet där det är förbjudet att vara. Att åka tåg är relativt säkert. Senast någon *passagerare* omkom vid järnvägen var år 2010.

Av antalet omkomna i *självmord* i bantrafiken är också en majoritet vid järnvägen. De som dödades i självmord vid järnvägen uppgick till 70 personer under 2020 (Figur 5). Av dessa var 50 män och 20 kvinnor.

Figur 5. Antal omkomna personer i olyckor, självmord och totalt vid järnvägen. Åren 2010–2020.

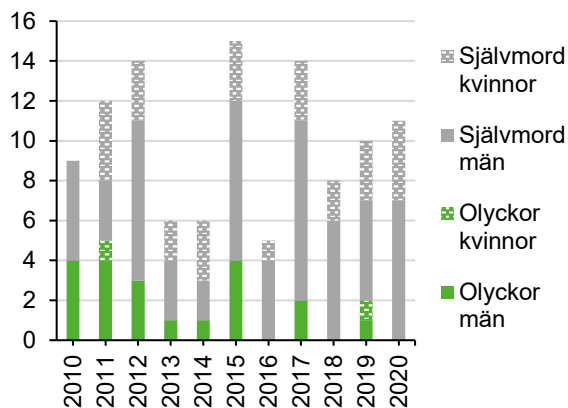
Under 2020 avled ingen i en olycka vid spårvägsdrift. Senast en person omkom var 2017. Även inom spårväg är det ovanligt att passagerare omkommer. Senast det hände var 2005. Självmord är också ovanligt, senast ett självmord inträffade var 2010 (Figur 6).

Figur 6. Antal omkomna kvinnor och män i olyckor, självmord och totalt vid spårvägen. Åren 2010–2020. Anmärkning: igen kvinna har omkommit i självmord under perioden.

⁵ En vägtrafikant förolyckades när den skulle passera en korsning i plan mellan väg och järnväg.

Under 2020 omkom ingen personer i tunnelbaneolyckor. Året innan omkom två personer och sedan 2010 har den högsta årssiffran varit 5 omkomna. (Figur 7). I självmordshändelser omkom 11 personer i tunnelbanan 2020, sju män och fyra kvinnor.

Figur 7. Antal omkomna kvinnor och män i olyckshändelser respektive självmord i tunnelbanan. Åren 2010–2020.

Flest allvarligt skadade vid spårvägen

Spårvägstrafikens roll är över tid marginell bland omkomna i olyckor och i självmord, men står för en betydande del av de allvarligt skadade. Under 2020 skadades 16 personer allvarligt i bantrafikolyckor, varav hälften vid spårvägen. Detta är alltså människor som skadas i en trafikmiljö där spårväg långa sträckor samsas med vägtrafik.

Vid järnvägen blev fem personer allvarligt skadade och i tunnelbanan tre personer 2020.

Av de totalt 16 allvarligt skadade var nio kvinnor och sju män. Vid spårvägen var det vanligast att passagerare skadades allvarligt (5 av 8), till skillnad från järnvägen, där den största gruppen allvarligt skadade var trafikanter i plankorsningar (3 av 5).

I tunnelbanan befann sig två personer obehörigt på spårområdet i samband med händelsen som ledde till skadan. Utöver det blev en passagerare allvarligt skadad.

I självmordshändelser skadades totalt 9 personer allvarligt i bantrafiken 2020. Vid järnvägen skadades fem personer, i tunnelbanan tre och en person vid spårvägen.

Målet är att färre ska omkomma och skadas inom bantrafiken

Fram till och med 2020 har Trafikverket jobbat mot ett halveringsmål för antal omkomna på den *statliga järnvägen*, i olyckor och självmord sammantaget. En halvering jämfört med 2010 skulle betyda maximalt 55 omkomna år 2020.⁶

Regeringen har under 2020 beslutat om nya etappmål inom trafiksäkerhetsarbetet fram till 2030. För bantrafiken innebär målet en halvering av antalet omkomna från medelvärdet av perioden 2017–2019, där även självmord ska ingå. Även allvarligt skadade ska minska till 2030, med 25 procent.

Mer information

Du hittar tabellsamlingar med den officiella statistiken och tidigare års tabeller samt beskrivande rapporter här: www.trafa.se/bantrafik/bantrafikskador. Det finns också möjlighet att göra egna urval ur statistiken om bantrafikskador i vår statistikportal: www.trafa.se/bantrafik/bantrafikskador/?cw=1&q=t0602.

Kontakt:

Fredrik Lindberg
Telefon: 010-414 42 36
E-post: fredrik.lindberg@trafa.se

Fredrik Söderbaum
Telefon: 010-414 42 23
E-post: fredrik.soderbaum@trafa.se

⁶ Den absoluta majoriteten av järnvägen är statlig. Järnväg med annan ägare är lokala banor i Stockholm, industrispår och museijärnvägar. Om målet, se vidare

www.trafikverket.se/om-oss/var-verksamhet/sa-har-jobbar-vi-med/Vart-trafiksakerhetsarbete/Trafiksakerhetsmal/